

Nærings- og handelsdepartementet
Pb. 8014, Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 509.74/TH/SL/2007/52
Hamar, 19. februar 2007

Høringsuttalelse til Tjenestedirektivet

Vi viser til departementets høringsbrev datert 22. desember 2006, vedlagt direktiv om tjenester i det indre marked (Tjenestedirektivet).

NORVAR (Norsk Vann og Avløp BA)^{*)} er interesseorganisasjon for norske vann- og avløpsvirksomheter. På bakgrunn av diskusjonene som har vært undervegs i arbeidet med direktivet, virker det å herske usikkerhet om hvorvidt Tjenestedirektivet kan få konsekvenser for tjenesteyting innen vann- og avløpsområdet i Norge. Vi viser i den anledning til e-brev 10. januar i år fra NORVAR til avdelingsdirektør Randi Wilhelmsen i departementet, med spørsmål om på hvilken måte vann- og avløpssektoren i Norge kan bli omfattet av direktivet. Vi har ikke mottatt svar på vår henvendelse, og tar det som et signal om at spørsmålet ikke er endelig avklart.

NORVAR var i utgangspunktet ikke høringsinstans, men vi ønsker på denne bakgrunn å avgi uttalelse vedrørende Tjenestedirektivets konsekvenser for vann- og avløpssektoren i Norge.

Om norsk vann- og avløpssektor

Det er i hovedsak kommunene som sørger for vann- og avløpstjenester i Norge i dag, selv om det ikke er en direkte lovpålagt oppgave for kommunene. Blant de 90 % av befolkningen som er tilknyttet et vannverk, får hele 95 % av disse sitt drikkevann fra vannverk som er eid av en eller flere kommuner. De resterende 5 % får vann fra vannverk som normalt er organisert som private andelslag, der abonnentene har gått sammen om å lage en felles vannforsyningsløsning. Det er om lag tilsvarende eierstruktur i avløpssektoren.

Offentlige vann- og avløpstjenester finansieres av gebyrer fra abonnentene, med hjemmel i lov om vass- og kloakkavgifter og innenfor rammene av selvkost.

Flere kommuner har etter hvert endret organiseringsform for sin VA-virksomhet, fra å være en integrert del av den kommunaltekniske virksomheten til å være organisert som et interkommunalt selskap, kommunalt foretak eller kommunalt aksjeselskap:

- Det er en rekke interkommunale VA-selskaper, i hovedsak organisert med hjemmel i lov om interkommunale selskaper. Selskapene er engros-selskaper som leverer rensed drikkevann til kommunene og/eller tar imot avløpsvann fra kommunene for rensing.
- En del kommuner har skilt VA-virksomheten sin i en bestillerdel og en utførerdel. Utførerdelen gjelder driftsoppgaver og i noen tilfeller også anleggsvirksomhet. Ofte er da utførerenheten organisert som kommunalt foretak iht. kap. 11 i kommuneloven.
- I noen få tilfeller er VA-virksomheten skilt ut som kommunalt eide aksjeselskap, men med kommunal styring av budsjetter for utvidelser og fornyelser.

Utbyggingsoppgaver blir i stor grad utført på anbud av private aktører, mens forvaltningsoppgaver og driftsoppgaver normalt skjer i regi av kommunene og VA-virksomhetene selv. Det kan også forekomme at drift av vannbehandlingsanlegg/ renseanlegg settes ut på anbud, men dette har ikke vært vanlig i Norge frem til i dag.

AL NORSK VANN OG AVLØP BA

Vangsvegen 143, NO-2317 HAMAR Telefon: +47 62 55 30 30 Telefax: + 47 62 55 30 31 E-post: post@norvar.no
Internett: www.norvar.no Organisasjonsnummer: NO 986 273 026 MVA Bankgirokonto: 7162 05 19876

Om Tjenestedirektivet

Tjenestedirektivet har som kjent som mål å tilrettelegge for bedriftsetablering og tjenestetilbud i andre land. Direktivet gjelder ikke "tjenester av allmenn interesse"; dvs. tjenester som ytes ut fra allmenne hensyn og uten økonomisk inntjening som formål. Det skal fremdeles være det enkelte medlemsland som definerer hva som er "tjenester i allmenn interesse" og hva som er "økonomisk aktivitet".

Distribusjon av vann er spesifikt unntatt fra bestemmelsen om *midlertidig* tjenesteyting, på linje med elektrisitet, gass og avfall. For øvrig er VAR-tjenester (vann, avløp og renovasjon) i utgangspunktet ansett som "økonomisk aktivitet". De er derfor omfattet av direktivet, men kun av den delen som går på å fjerne hindringer for å etablere en bedrift i annet land, og ikke av den delen som går på "retten til å tilby sine tjenester".

I utgangspunktet kan det virke som at Tjenestedirektivet ikke vil få noen merkbare konsekvenser for vann- og avløpssektoren i Norge. Samtidig viser debatten i både Norge og andre land at det fortsatt er usikkerhet om Tjenestedirektivets mulige innvirkning på organiseringen av vann- og avløpstjenester i årene fremover. Dynamikken i det indre markedet er i stadig utvikling i form av domstolsavgjørelser og nye EU-initiativer, og det er vanskelig å spå hvilke føringer som kan komme på VA-området fremover.

Anmodning

På denne bakgrunn ber NORVAR om at norske myndigheter definerer vann- og avløpstjenester som "tjenester i allmenn interesse", bl.a. med henvisning til at VA-tjenestene er en naturlig monopolvirksomhet, som i Norge i hovedsak utøves som et kommunalt tjenestetilbud innenfor selvkostprinsippet. Det vil gi større forutsigbarhet i rammevilkår for VA-tjenesteområdet i Norge, og vil redusere den usikkerhet som har oppstått som følge av debatten om Tjenestedirektivet.

Vi ønsker samtidig å gjøre departementet oppmerksom på to prosesser som pågår, som har en viss betydning for spørsmålet om Tjenestedirektivet og norsk VA-sektor:

- For det første har NORVAR og KS i mai 2006 anmodet kommunalminister Åslaug Haga om å nedsette et utvalg som skal vurdere behovet for, og evt. fremme forslag til, en norsk sektorlov for vann- og avløp. Det er etter NORVAR og KS sin vurdering et behov for en sektorlov for å få en tydeligere regulering av forholdet mellom VA-virksomheter og kundene. I tillegg er det ønske om at en sektorlov kan bidra til en delvis opprydding i en fragmentert regelverksstruktur på VA-området. Kommunaldepartementet har i januar 2007 oversendt saken til Miljøverndepartementet for behandling.
- For det andre har Justisdepartementet i 2006 hatt på høring NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst", der et enstemmig utvalg anbefaler en lovregulering av det offentlige eierskapet til VA-infrastrukturen i Norge, ut fra en sikkerhetsmessig begrunnelse.

Etter NORVARs vurdering vil det være en fordel om disse spørsmålene kan ses i sammenheng med vårt forslag om at myndighetene definerer VA-tjenester som "tjenester av allmenn interesse".

Vi ønsker departementet lykke til i arbeidet med å implementere Tjenestedirektivet i norsk rett! Vi står gjerne til tjeneste med ytterligere opplysninger, hvis det skulle være et ønske om det.

Med hilsen
NORVAR BA

Arne Johansen
Styreleder
(sign)

Einar Melheim
Direktør

Saksbehandler: Toril Hofshagen
Kopi til: KS Bedrift og Avfall Norge

*) NORVAR BA (Norsk vann og avløp BA) er vann- og avløpsverkene sin interesse- og kompetanseorganisasjon. NORVAR arbeider for samarbeid og bærekraftig utvikling i norsk VA-sektor. NORVAR eies av kommuner, VA-selskaper og driftassistanser. Våre andelseiere representerer 330 kommuner og 90 % av Norges befolkning. NORVAR har en samarbeidsavtale med KS.